

सृष्टी

Restarts..

"Can we uninstall 2020 ?
this version has a virus in it !"

भाग्यश्री पाटील

या मित्रांनो! सुंदर पुस्तकांचा मनमुराद आनंद लुटा!!

सृष्टी Restarts

हे पुस्तक फुकट नाही

यामागे अनेकांचे कष्ट व पैसे आहेत.

पण तरीही आम्ही ते वाचकांना विनामूल्य घेऊ देतो.

कारण ई पुस्तक एकदा बनलं की एकजण वाचो वा एक लाख.

आमचं काहीच कमी होत नाही.

उलट आनंद वाढतो.

मजा येते.

पण

तुम्ही ते फुकट का घ्यावं?

तुम्हालाही काही देता येईल.

असे काही द्या ज्याने ई साहित्यच्या लेखकांना, टीमला आणि तुम्हालाही आनंद मिळेल

आणि तुमचं काहीच कमी होणार नाही.

तुम्ही आशिर्वाद आणि शुभेच्छा द्या

लेखकांना फ्रोन करून दाद द्या

आपल्या मित्रांचे मेल पत्ते आम्हाला द्या

मित्रांना हे पुस्तक मेल आणि Whatsapp करा

ई साहित्यचे फेसबुक पेज, इन्स्टाग्राम, टेलिग्राम यांवर स्वतः जा व इतरांना आमंत्रित

करा. सोशल मिडियावर ई साहित्यचा प्रचार करा.

सर्वात बहुमोल अशा तुमच्या सूचना द्या

दाद म्हणजे स्तुतीच असावी असे नाही. प्रांजळ मत, सूचना, टीका, विरोधी मत यांचे स्वागत आहे. प्रामाणिक मत ज्याने लेखकाला व ईसाहित्य टीमला प्रगती करण्यासाठी दिशा ठरवण्यास मदत होईल. मराठीत अधिक कसदार लेखन व्हावे व त्यातून वाचक अधिकाधिक प्रगल्भ व्हावा. अखेर संपूर्ण समाज एका नव्या प्रबुद्ध उंचीवर जात रहावा.

ई साहित्य प्रतिष्ठान

सादर करीत आहे

सृष्टी RESTARTS

लेखिका

भाग्यश्री पाटील

सृष्टी Restarts

लेखिका... भाग्यश्री पाटील

असिस्टंट प्रोफेसर, ई एण्ड टी सी डिपार्टमेंट

SMSMPITR, अकलूज

मोबाईल: ९०९६८११२७१

ई-मेल: bhagyashri1271@gmail.com

ले औटींग तसेच मुखपृष्ठाचे डिझाइन: भाग्यश्री पाटील

या पुस्तकातील लेखनाचे सर्व हक्क लेखिकेकडे सुरक्षित असून पुस्तकाचे किंवा त्यातील अंशाचे पुनर्मुद्रण व नाट्य, चित्रपट किंवा इतर रूपांतर करण्यासाठी लेखिकेची लेखी परवानगी घेणे आवश्यक आहे. तसे न केल्यास कायदेशीर कारवाई (दंड व तुरुंगवास) होऊ शकते.

This declaration is as per the Copyright Act 1957 read with Sections 43 and 66 of the IT Act 2000. Copyright protection in India is available for any literary, dramatic, musical, sound recording and artistic work. The Copyright Act 1957 provides for registration of such works. Although an author's copyright in a work is recognised even without registration. Infringement of copyright entitles the owner to remedies of injunction, damages and accounts.

प्रकाशक : ई साहित्य प्रतिष्ठान

www.esahity.in
www.esahity.com
esahity@gmail.com
eSahity Pratishthan
eleventh floor
eternity
eastern express highway
Thane. 400604

प्रकाशन : २४ नोव्हेंबर २०२०

©esahity Pratishthan®2020

- विनामूल्य वितरणासाठी उपलब्ध.
- आपले वाचून झाल्यावर आपण हे फॉरवर्ड करू शकता.

हे ई पुस्तक वेबसाईटवर ठेवण्यापुर्वी किंवा वाचनाव्यतिरिक्त कोणताही वापर करण्यापुर्वी ई-साहित्य प्रतिष्ठानची परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

लेखिकेची ओळख

नमस्कार!

माझे नाव भाग्यश्री पाटील. मी व्यवसायाने एक इंजिनियर असून अकलुज येथील सहकार महर्षी शंकरराव मोहिते पाटील इन्स्टिट्यूट ऑफ इंजिनियरिंग अँड रिसर्च मध्ये असिस्टंट प्रोफेसर या पदावर कार्यरत आहे.

माझी या आधीची ४ पुस्तके असंख्य वाचकांपर्यंत पोचवल्याबद्दल मी प्रथम ईसाहित्य चे आभार मानते. आजकालच्या धावपळीच्या

युगात आपल्या मातृभाषेचे महत्व टिकवण्याचे आणि आपल्या मातृभाषेतील लेखन लाखो वाचकांपर्यंत पोचवण्याचे काम ईसाहित्य करत आहे.

कोरोनासारख्या जागतिक महामारीमुळे ऑनलाईन शिक्षणाला महत्व आले. जवळजवळ सर्वच गोष्टी ऑनलाईन होऊ लागल्या. या सर्वांमध्ये मराठी वाचन लेखनाचे महत्व कमी तर होणार नाही ना अशी शंका कुठं तरी येत होती, पण लॉकडाऊन मध्ये मराठी पुस्तकांचे वाचन लेखन वाढले, आणि ही शंका दूर झाली. दुसरी गोष्ट अशी की कोरोनाकाळात अनेकांचे आयुष्य पार बदलून गेले. समस्या, संकटे, काळजी या गोष्टींनी कित्येकांना घेराव घातला. आता हळुहळु आयुष्य पूर्वपदावर येत आहे. याच अनुषंगाने हे पुस्तक म्हणजे मनाला उभारी देण्याच्या हेतूने

केलेला एक छोटासा प्रयत्न! हे लेखन सर्वाना एक नवीन दिशा देईल तसेच पुस्तकाला मिळणार प्रतिसाद माझ्यातल्या लेखिकेला अजून नवीन आणि सुंदर लेखन करण्यास प्रवृत्त करेल हीच आशा.

प्रोफेसर भाग्यश्री पाटील

अकलूज

संपर्क :

भाग्यश्री शिवाजीराव पाटील

असिस्टंट प्रोफेसर, ई एण्ड टी सी डिपार्टमेंट

SMSMPITR, अकलूज

मोबाईल: ९०९६८११२७१

ई-मेल: bhagyashri1271@gmail.com

मनोगत

नमस्कार वाचकमित्रांनो ! कसे आहात ? तब्येतीची काळजी घेताय ना?

सृष्टी Restarts हे ईसाहित्य च्या माध्यमातून प्रकाशित होत असलेले माझे पाचवे पुस्तक! वेळोवेळी मिळणारा वाचकांचा प्रचंड प्रतिसाद, त्यांनी दिलेलं प्रोत्साहन, माझ्यातल्या लेखकाला जिवंत ठेवतात. माझ्यातल्या उणिवा समजायला मदत करतात. मी आजपर्यंत वेगवेगळ्या सामाजिक विषयांवर लेखन केलेलं आहे. प्रत्येक वेळी प्रत्येक पुस्तकामागे एक प्रेरणा होती, एक प्रोत्साहन होते, ज्यामुळे मी ते लिहू शकले. असाच एक विषय यावेळीही मांडत आहे. विषय तसा एव्हाना सर्वांच्या परिचयाचा झालेला आहे. पण मला त्यावर कुठली माहिती किंवा तत्वज्ञान अजिबात द्यायचे नाही, कारण या सर्व गोष्टी गेले ४, ५ महिने आपण ऐकतच आहोत. मला द्यायचा आहे तो नवीन दृष्टिकोन! ज्यामुळे आपल्यातली सकारात्मकता, आपल्यातल्या ऊर्जेची आपल्याला जाणीव व्हावी.

संपूर्ण जग सध्या कोरोना सारख्या महामारीचा सामना करत आहे. यातून बाहेर पडण्यासाठी वेगवेगळे मार्ग अवलंबले जात आहेत.

सृष्टी Restarts या नावाला अनुसरून “तेच का?” असा प्रश्न अनेकांना पडला असेल. तर ते या कारणामुळे की, सृष्टीमध्ये फक्त निसर्ग, झाडे, पाने, फुले, पक्षी, प्राणी, यांचाच समावेश होतो असं नाही तर यामध्ये संपूर्ण मानवजातीचा देखील समावेश होतो. म्हणजेच थोडक्यात काय तर, फक्त निसर्गच नाही तर माणसाचे आयुष्यदेखील या कोरोनाकाळात पूर्णपणे बदलले आहे.

सुरवातीला जेव्हा याची सुरवात झाली तेव्हा याची साखळी तोडण्यासाठी लॉकडाऊन हा एकमेव पर्याय होता. टप्प्याटप्प्याने, परिस्थितीचा अंदाज घेत, या

संकटाचे गांभीर्य लक्षात घेऊन लॉकडाऊन अवलंबले गेले. यामध्ये सुरवातीच्या काळात, 'संकटापासून बचाव' या सकारात्मक भावनेतून लॉकडाऊनकडे बघण्यात आले. या काळात प्रत्येकानेच आयुष्याकडे खूप सखोल दृष्टिकोनातून पाहिले असेल. सत्ता, पैसा, मालमत्ता, प्रसिद्धी, या सर्व गोष्टींपेक्षा आरोग्य जास्त महत्वाचे आहे हे समजून आले. आपल्या गरजा किती मर्यादित आहेत, तरीही आपण किती धावपळीचं आयुष्य जगतोय हे बहुतेकानी अनुभवले असेल. पण जसजसा लॉकडाऊन चा कालावधी वाढला, तसतशा नवीन समस्या निर्माण झाल्या. अनेकांच्या नोकऱ्या गेल्या, पगारकपात झाली, रोजगार बुडाले, यामुळे हा काळ अनेकांसाठी अडचणीचा काळ आहे. आता घर पुन्हा उभं कसं करायचं हाच प्रश्न बहुधा प्रत्येक जबाबदार व्यक्तीला पडला असेल.

या सर्व सकारात्मक आणि नकारात्मक गोष्टींमधून अनुभव घेऊन आपल्यातली सकारात्मकता जागवणे तसेच आपण किती नशीबवान आहोत हे स्वतःला पटवून देणे हाच या लिखाणामागचा हेतू आहे.

धन्यवाद.

-भाग्यश्री शिवाजीराव पाटील

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	प्रकरण
१	Healthy लॉकडाऊन
२	मी नशीबवान
३	माझी बकेटलीस्ट
४	जग Restart होतंय
५	चला आनंद Unlock करूया

१. Healthy लॉकडाऊन

आजपर्यंत लॉकडाऊन हा शब्द जास्त परिचयाचा नव्हता. कफ्यू, संचारबंदी यांसारखे शब्द आधी थोडे परिचयाचे होते, पण पुर्ण देश

लॉकडाऊन होऊ शकतो हे पहिल्यांदाच अनुभवले. सगळे उद्योगधंदे, शाळा, कॉलेज, हॉटेल्स, मॉल्स, दुकाने सगळे पुर्णपणे बंद झाले. सगळे व्यवहार ठप्प झाले. कुठला समारंभ नाही, गाठीभेटी नाही. घरामधुन बाहेरच पडायचे नाही. तसं पाहिलं तर ही परिस्थिती खूपच अवघड आणि त्रासदायक वाटते. इतकंच काय पण गेल्या कित्येक वर्षांत जे झालं नाही ते म्हणजे मंदिरे बंद! थोडक्यात काय तर अनपेक्षितपणे सर्व गोष्टी घडत गेल्या. पण सखोल विचार केला तर एक गोष्ट लक्षात येते. ती अशी की, हा लॉकडाऊन म्हणजे सगळ्या जगासाठी खरंच एक ब्रेक होता. आपलं आयुष्य इतकं धावपळीचं झालं होतं की, आपल्याकडे स्वतःसाठी सुद्धा वेळ नव्हता. आता आयुष्य हळुहळु पूर्वपदावर येत आहे. दळणवळण सुरु होत आहे. काही दिवसातच सगळं पूर्ववत होईल, पण हा ब्रेक

गरजेचा होताच. त्रास नक्कीच झाला. नाही असं नाही, पण ज्या चांगल्या गोष्टी घडून आल्या त्या दुर्लक्ष करण्यासारख्या नक्कीच नाहीत.

आपल्या आसपासचे, परिचयाचे कोणी, किंवा रोज संपर्कात असणारी एखादी व्यक्ती अचानक कोरोना पॉजिटिव्ह सापडली, तर त्यावेळी “आपल्यालापण होतो की काय”, असा विचार मनात येणे साहजिक आहे, पण आपण योग्य काळजी घेत असेल तर घाबरण्याचे काहीच कारण नाही. खरंतर कधीकधी गम्मतच वाटते! पॉजिटिव्ह हा शब्द जर इतर बाबतीत वापरला तर किती सकारात्मक वाटतो, पण नेमकं आरोग्याशी निगडित एखादी गोष्ट असेल तर हा शब्द त्रासदायक ठरतो. कोरोना जरी सगळीकडे वेगाने हातपाय पसरत असला तरी त्याच्याशी सामना करण्याचे धाडस सुद्धा आपल्यात निर्माण होत आहे.

लॉकडाऊन Healthy कसा असू शकतो हा प्रश्न बहुतेकांना पडला असेल. त्याचे उत्तर असे आहे की, जोपर्यंत आपण घराबाहेर पडत होतो तोपर्यंत बाहेरचे हॉटेल चे खाणे, प्रदूषण, वेगवेगळ्या कामाच्या वेळा या सर्व गोष्टींमुळे आपल्या तब्येतीवर परिणाम होत होता, पण जसा कोरोना आला आणि लॉकडाऊन सुरु झाले तसे हॉस्पिटल्स सहित सगळेच बंद झाले. कोविड हॉस्पिटल्स सोडले तर इतर हॉस्पिटल्स बऱ्यापैकी बंदच होते.

मग इतके दिवस जे हॉस्पिटल्स रुग्णांनी भरलेले असायचे, त्या मधले ऍक्सिडेंट्स केसेस, OPD, ICU मधील रुग्ण गेले कुठे? ही विचार करण्यासारखी गोष्ट आहे. लॉकडाऊनच्या काळात सतत हात धुणे, स्वच्छता, बाहेरचे न खाणे, वर्कलोड नसल्यामुळे ताणतणाव कमी, या गोष्टींमुळे आजारांचे प्रमाणसुद्धा कमी झाले. आपण स्वतःची काळजी घायला शिकलो. शक्य तेवढा इलाज घरगुती पद्धतींनी करायला लागलो. आपण बाहेर पडलो तर कोरोनाची भीती आहेच, पण हॉस्पिटल्स सुद्धा बंद असल्यामुळे शक्य तेवढे कमी आजारी पडावे याची काळजी आपण घेतली. त्यामुळे तब्येत जपली गेली.

कित्येक लोकांना आपल्या कामामुळे आपल्या कुटुंबाला वेळ देता येत नव्हता. पण लॉकडाऊन मुळे हे शक्य झाले. कामामुळे येणारा ताणतणाव कमी झाला. कोरोनाच्या भीतीने का होईना पण योगा, व्यायाम करण्याचे कित्येकांनी मनावर घेतले आणि चालू देखील केले. सगळे आपापल्या घरात असल्यामुळे गुन्हेगारी मोठ्या प्रमाणावर कमी झाली. महिलांवरील अत्याचारांचे प्रमाण घटले. या काळात लॉकडाऊनचे नियम मोडल्यामुळे होणाऱ्या शिक्षा किंवा दंड याव्यतिरिक्त फारशा केसेसच नव्हत्या. काही ठिकाणी तर लॉकडाऊनचे नियम मोडल्यामुळे योगा करणे, प्राणायाम करणे, उठावशा काढणे, यासारख्या मजेशीर आणि healthy

शिक्षादेखील बघायला मिळाल्या. रस्त्यांवरील अपघातांचे प्रमाण कमी झाले. अजून एक चांगली गोष्ट घडली ती अशी की लग्नसोहळे! काही लोकांसाठी लग्नसोहळा म्हणजे प्रतिष्ठेचा प्रश्न असतो. जोपर्यंत पोटभर खर्च करून लग्न करत नाही तोपर्यंत काही मंडळींना लग्नसोहळा झाल्यासारखे वाटत नाही. पण याहीपेक्षा साध्या पद्धतीने, चारचौघात, मोजक्या नातेवाइकांमध्ये, आप्तेष्टांमध्ये कमी खर्चातसुद्धा लग्नसोहळे होऊ शकतात हे दिसून आले. जेणेकरून जो खर्च लग्नावर होणार आहे त्यात अजून काही चांगली कामे होऊ शकतात हे लोकांना समजले.

जेव्हा लॉकडाऊन सुरु झाले तेव्हा मलाही वाटायचं की हे सगळं कधी संपणार? सगळं परत पहिल्यासारखं कधी सुरु होणार? आणि सुरु व्हायला नेमका किती वेळ लागणार? मग त्या विचारातून बाहेर पडण्यासाठी पाककला, वाचन, मनोरंजन या गोष्टींना मी प्राधान्य द्यायचे. पण ठराविक काळानंतर याचाही कंटाळा येऊ लागला. एक Saturation आल्यासारखं झालं. पण हे घालवायचं असेल तर सकारात्मक लोकांशी बोलणे, चांगले विचार करणे हा पर्याय आहे असे मला वाटते.

लॉकडाऊन मध्ये मोठ्या माणसांइतकीच लहान मुलांची सुद्धा पंचाईत झाली. दिवसभर शाळेत शिक्षणासोबतच बालमित्रमैत्रिणींसोबत मजा, मस्ती करणारी

मुले चार भिंतीत बंदिस्त झाली. शाळेतले वर्ग, निसर्गाच्या सानिध्यात घेत असलेल्या शिक्षणाची जागा ऑनलाइन लर्निंग ने घेतली. फळा आणि खडू यांची जागा आता मोबाईल ने घेतली. यापूर्वी लहान मुलांना टीव्ही, मोबाईल यापासुन दूर राहा असे आपण सांगायचो, पण आता अभ्यासासाठी तोच “मोबाईल घेऊन बस” असे सांगण्याची वेळ आली आहे. “ऑनलाइन लर्निंग किती परिणामकारक आहे?” तसेच “कोरोनाकाळात ग्रामीण भागातील पालकांच्या आर्थिक परिस्थितीचा विचार करता ऑनलाईन लर्निंग चा फायदा नक्की किती विद्यार्थ्यांना झाला?”, यावर विचार करत बसलं तर एक चर्चासत्र भरेल इतकी मते आणि मतभेद बघायला मिळतील. या वादात मला पडायचे नाही, पण यामध्ये मुलांचे बालपण हरवून जाऊ नये इतकेच वाटते. त्यांच्यातली निरागसता टिकून राहिली पाहिजे. आज ना उद्या हे संकट पूर्णपणे जाईलच, पण हे बालपण मास्क मागे बंदिस्त राहायला नको. ज्या वयात खेळायचे, बागडायचे, त्या वयात तोंडाला मास्क लावून, त्या नाजूक हातांवर सतत सॅनिटायझर चा मारा करून, त्या नाजूक इवल्याश्या डोळ्यांना ऑनलाइन लर्निंग मुळे मोबाईल वापरायची सवय लावुन “आपण काही चुक तर करत नाही ना” असा प्रश्न मनात येतो. खरं तर सुरक्षेच्या दृष्टीने, शिक्षणाच्या, भविष्याच्या दृष्टीने हे गरजेचे आहे. यात कुठलेच दुमत नाही,

पण हे जास्त काळ असणे आरोग्याच्या दृष्टीने नक्कीच चांगले नाही असे माझे प्रामाणिक मत आहे. त्यामुळे कोरोनाला लवकरात लवकर हद्दपार करणे गरजेचे आहे, आणि ते होणारच आहे. त्यादृष्टीने सर्वांचे प्रयत्न चालू आहेत. त्यामुळे मोठ्या माणसांइतकीच या चिमुकल्या जीवांची काळजी घेणे देखील तेवढेच महत्वाचे आहे, कारण ते देशाचं भविष्य आहे.

या काळात कितीतरी लोकांच्या नोकऱ्या गेल्या, पगार कपात झाली, खूप समस्यांना त्यांना तोंड द्यावे लागले. या परिस्थितीमध्ये त्यांना “वाचन करा, योगा करा किंवा काहीतरी मनोरंजन करून स्वतःला कशात तरी गुंतवून घ्या म्हणजे सर्व काही नीट होईल”, असे सांगणे कितपत बरोबर आहे हे सांगणं जरा कठीण आहे, कारण या गोष्टींनी तेवढ्यापुरते मन विचलित होईल, पण मूळ समस्या सुटणार नाही. मुलांच्या शाळेच्या फी, घरचा किराणा, जीवनावश्यक वस्तूंच्या गरजा, घरातील वयोवृद्ध माणसांचे आजारपण अनेक समस्या त्यांच्यापुढे उभ्या राहिल्या असणार. त्यांना होणार त्रास किंवा त्यांच्या समस्या वरील सांगितलेल्या गोष्टींमुळे कमी होऊ शकत नाहीत, पण अशा वेळी जर तुम्ही काही सकारात्मक लोकांशी बोललात, मनात काही साठवून न ठेवता व्यक्त झालात, सकारात्मक विचार करून तुमच्या अडचणींवर मात करण्याचा उपाय शोधू शकलात, तर नक्कीच

तुम्हाला सकारात्मक ऊर्जा मिळेल. जी तुम्हाला पुढे जाण्यासाठी प्रेरणा देईल. असा मला विश्वास आहे. अजून एक महत्वाची गोष्ट इथे आवर्जून सांगावीशी वाटते. ती अशी की, तुमच्या हातात असलेल्या कामाचा कधीच अनादर करू नका. ते प्रामाणिकपणाने करा. “ज्याच्या हाताला काम आहे तो नशीबवान आहे”, हे कायम लक्षात असुद्या. कोरोना काळात कित्येक लोकांनी हे अनुभवले असेल.

सकारात्मक ऊर्जा, विचार आणि प्रबळ इच्छाशक्ती यांची सांगड घातली तर कुठल्याही अडचणींवर मात करता येते याचे उत्तम उदाहरण आहे, जे आपण आता कोरोनाच्या रूपाने अनुभवत आहोत. काही दिवसांपूर्वी हे संकट जीवघेणे वाटत होते आणि आहेसुद्धा. संपूर्ण देशात १, २ रुग्ण सापडले अशी बातमी जरी आली तरी भीतीचे वातावरण निर्माण व्हायचे. सततचे वाढत जाणारे रुग्णसंख्येचे आकडे, सततच्या बातम्या, यांनी खरंतर भीतीदायक वातावरण तयार केले होते. सतत असे वाटत राहायचे की, आता हे सगळं संपेपर्यंत आपली सुटका नाही. घरातच बसावे लागणार! पण हे सर्व तोपर्यंतच होते जोपर्यंत घरात पैशांसह सर्व गोष्टी मुबलक प्रमाणात उपलब्ध होत्या. कोरोनाची भीती तोपर्यंतच राहिली. जेव्हा सर्वांनाच जीवनावश्यक वस्तूंचा तुटवडा भासू लागला तेव्हा मात्र

कोरोनाची भीती हळूहळू कमी होऊ लागली. अर्थात अजूनही धोका टळलेला आहे असं नाही. अजूनही आपल्याला खूप काळजी घ्यावी लागणार आहे.

आपली भारतीय संस्कृती इतकी महान आहे की, कोणत्याही संकटापासून बचाव करण्याची तरतुद आपल्याकडे आधीपासूनच आहे. फक्त आपण ते लक्षपूर्वक अभ्यासात

नाही इतकेच! याचे उत्तम उदाहरण द्यायचे झाले तर “हात जोडून नमस्कार करणे”. कोरोना संक्रमणाच्या पार्श्वभूमीवर एकमेकांना हस्तांदोलन करण्यापेक्षा हात जोडून नमस्ते करण्याच्या भारतीय परंपरेचे आज जगात कौतुक होत आहे. ही फक्त संस्कृतीच नाही तर यामागे वैज्ञानिक दृष्टिकोनसुद्धा आहे. हात जोडून केलेला नमस्कार कुठल्याही विषाणूच्या संसर्गापासून आपल्याला दूर ठेवतो. जेणेकरून समोरच्या व्यक्तीचा शरीरावर काही विषाणू असतील तर ते आपल्यापर्यंत पोहोचू शकत नाहीत.

आपण जेव्हा कधी कोणाला भेटतो तेव्हा हात जोडून नमस्ते किंवा नमस्कार करतो. या परंपरेच्या मागे असा तर्क आहे की, असे हात जोडून नमस्कार करताना

हाताच्या सर्व बोटांचे अग्र आपसात एकमेकांशी संपर्कात येतात आणि त्यांचा एकमेकांवर दबाव पडतो. हाताच्या बोटातील नसांचा संबंध शरीरातील सर्व प्रमुख अंगांशी असतो. त्यामुळे बोटांवर दबाव पडतो तेव्हा अक्क्युपेशर चा थेट प्रभाव आपले डोळे, कान, आणि मेंदूवर पडतो. त्याचबरोबर नमस्कार केल्यामुळे समोरची व्यक्ती आपल्याला दीर्घकाळ लक्षात ठेवते आणि आपल्या लक्षात राहते. अशा महान संस्कृती मध्ये आपण जन्म घेतला हे आपले भाग्यच!

२. मी नशीबवान

लॉकडाऊन चा अर्थ काही लोकांसाठी फक्त “बाहेर सगळं बंद आहे म्हणून घरात राहणे” इतकाच होता. पण ज्यांच्या घरी काम केले नाही तर चुलच पेटत नाही अशांचे काय?

जेव्हा लॉकडाऊन ला सुरवात झाली तेव्हा बहुतेकांचा सुर हाच होता की, आता मला बाहेर फिरायला जाता येत नाही, मला घरात बसून बोर होतंय, मला आराम करायचा कंटाळा आलाय, मला बाहेरचं काहीतरी खावंसं वाटतंय, मला मोठा खर्च करून कुठला कार्यक्रम करता येणार नाही, मला सेलिब्रेशन करता येणार नाही, मला काहीतरी चेंज हवाय, आणि आणखी कायकाय! कित्येक लोकांसाठी हे त्यांच्या आयुष्यातले प्रॉब्लेम्स होते. पण जरा बाहेर एक कटाक्ष टाकून पाहिलं, तर लक्षात येईल की आपल्याला जरी घरी बसून बोर होत होते तरी निदान आपण आपल्या घरात सुरक्षित होतो. जे लोक या काळात सगळं बंद असल्यामुळे घरीच जाऊ शकले नाही त्यांचं काय? अनेक राज्यातून आलेले,

कामाच्या शोधात आपलं घर, गाव सोडून इतरत्र फिरणारे लोक, लॉकडाऊन मुळे काम, रोजगार बंद झाले अशा परिस्थितीत दळणवळण बंद असल्यामुळे सामान घेऊन घराकडे पायपीट करत निघालेली कुटुंबे, त्यातच त्यांचे होणारे अपघात, सकाळी खायला मिळाले तर संध्याकाळी मिळेल का नाही याची भ्रांत असलेली माणसे, रोजगार बुडाल्यामुळे उपासमार होणारी कुटुंबे, यांच्या अडचणी आपण पहिल्या तर कदाचित "आपल्या समस्या या नक्की समस्याच आहेत की आणखी काय?" हा प्रश्न आपल्याला पडेल. त्यासोबतच आपण किती नशीबवान आहोत हेहि जाणवेल.

जर इतक्या भयानक परिस्थितीमध्ये देखील आपण आपल्या घरात सुरक्षित असु आणि "मला बोर होतंय" यापलीकडे आपल्याला काही अडचण नसेल तर मग आपण खूप जास्त नशीबवान आहोत असेच म्हणावे लागेल. आणि असं असेल तर मग "हे माझ्यासोबतच का होतंय?", "कोरोनाला आत्ताच यायचं होत का?", "अरेरे माझं नशीबच खराब आहे" या वाक्यांना काहीच अर्थ उरत नाही.

या काळात सर्वच गोष्टी संमिश्र घडून आल्या त्यामुळे पुर्णपणे चांगला की वाईट असं एका वाक्यात हे वर्णन करता येणार नाही. पण आज आपण निरोगी आणि सुरक्षित असु तर आपण नक्कीच नशीबवान आहोत असं मी म्हणेन,

कारण देवाने तुम्हाला मदत मागणाऱ्यांमध्ये नाही तर मदत करणाऱ्यांच्या रांगेत बसवलं आहे. या काळात परिस्थिती एवढी भयानक होती की हॉस्पिटल्स मध्ये बेड्स, व्हेटीलेटर्स चा तुटवडा निर्माण झाला होता. इतकंच काय तर पोलीस, डॉक्टर्स, नर्सेस यांनासुद्धा कोरोनाची लागण झाली. सतत वाढणारे आकडे, परिस्थिती हे आपण प्रसारमाध्यमांमधून बघतच होतो. पण याही परिस्थितीत कोविड योद्धे खंबीरपणे त्यांचं कर्तव्य बजावत राहिले. एवढं सगळं पाहिल्यानंतर स्वतःकडे पाहून आपण नशीबवान आहे असे वाटणे योग्यच आहे. या काळात जर आपल्याला “हे आत्ताच व्हायला हवं होतं का?” असं वाटत असेल किंवा कोरोना आला म्हणजे आपल्यासोबत फारच वाईट झालं याचं एखादं कारण आपल्याला दिसत असेल तर त्यासोबतच चांगलं झाल्याचे सुद्धा कितीतरी कारणे आपल्याला नक्कीच दिसतील.

३. माझी बकेटलीस्ट

आपण रोज सकाळी उठतो तेव्हा आपल्यासमोर करण्यासाठी कितीतरी कामे असतात. एक ऊर्जा असते. ती ऊर्जा योग्य ठिकाणी वापरली तर नक्कीच आपली बकेटलीस्ट

लवकरच पूर्ण होऊ शकते. आपल्याला मनापासून कुठलीही गोष्ट करावीशी वाटली की ती लगेच करून टाकावी. तिला पुढे ढकलू नये, कारण असं जर आपण करत असू तर आपण आपला आनंदच पोस्टपोन करत आहोत असे म्हणावे लागेल. किती इन्टरेस्टिंग आहे हे! आपण रोज सकाळी उठतो तेव्हा आपल्याला जे जे करू वाटते ते करण्याची रोज एक नवीन संधी मिळत असते. कधी कधी काही कारणामुळे आपल्या आवडीच्या किंवा आपल्या मनातल्या कितीतरी गोष्टी करायच्या राहून जातात. आपण इतर गोष्टी जसे की आपलं काम, आपल्या जबाबदाऱ्या यामुळे आपल्या आवडीनिवडी आपल्या मनाच्या एका कप्प्यात ठेऊन देतो आणि मग “मला वेळच मिळत नाही म्हणून ते करायचं

राहूनच गेलं” असं मनाला समजावत राहतो. गेलेली वेळ आपण परत आणू शकत नाही, पण इथं रोज एक नवीन सकारात्मक ऊर्जेने भरलेला दिवस तुम्हाला संधी म्हणून मिळत असतो त्याच काय? बऱ्याच वेळा आपण काही गोष्टी या गरजेपोटी करतो. त्यात आवड किंवा आनंद नसतोच. लॉकडाऊन म्हणजे खरंतर या सर्व राहून गेलेल्या गोष्टी करण्याची अप्रतिम संधी होती. पुरेसा वेळ, ताणतणावरहीत आयुष्य, सुरक्षित आयुष्य, अजून काय हवं होतं? बहुतेकांनी या संधीचा फायदा नक्कीच घेतला असणार! समस्येचं संधीमध्ये रूपांतर कसं करायचं हे ज्याला समजलं तोच खऱ्या अर्थाने यशस्वी होतो.

मला वाटतं प्रत्येकाची अशी एखादी लिस्ट ही असायलाच हवी. प्रत्येक माणसाचे या जगात एक स्वतंत्र अस्तित्व असते. त्याची स्वतंत्र अशी काही मते असतात. त्याचप्रमाणे प्रत्येकाच्या आवडीनिवडी, छंद, ध्येय हे वेगवेगळे असतात. याचबरोबर प्रत्येकाला काही ना काही जबाबदाऱ्या असतात. बऱ्याच वेळा या जबाबदाऱ्यांच्या ओझ्याखाली माणूस इतका दबला जातो की, तो स्वतःचे अस्तित्व, छंद, ध्येय विसरूनच जातो. हे बहुतेकांच्या बाबतीत घडते. त्यामुळे मग समाधान कुठंतरी हरवल्यासारखं होतं. आपण मेहनत तर खूप करत असतो पण प्रत्येक वेळी समाधान मिळेलच असे नाही. ते मिळवायचे असेल तर

आपण जे काही काम करू ते एक तर आवडीचे असावे किंवा मग जे असेल ते आवडीने करावे. आयुष्यात आवडीनिवडी, छंद यांना अनन्यसाधारण महत्व आहे, कारण याच गोष्टी छोटे छोटे आनंद आणि समाधान देऊन जातात. त्या केल्याच पाहिजेत असे माझे ठाम मत आहे.

खरं तर ज्यावेळी आपण आपली बकेटलीस्ट, आपल्या आवडीनिवडी, इच्छा, आकांक्षा, याबद्दल बोलत असतो किंवा विचार करत असतो तेव्हा आपल्यात एक वेगळीच ऊर्जा निर्माण होत असते. आपल्या डोळ्यात एक वेगळीच चमक येत असते. हे इतर गोष्टींबद्दल विचार करताना, बोलताना शक्यतो दिसून येत नाही.

ही ऊर्जा, हा आनंद अनुभवायचा असेल तर आपल्या आवडीची कामे नक्की केली पाहिजेत. एक बकेटलीस्ट नक्की बनवली पाहिजे जिच्यामध्ये सतत काही ना काही बदल देखील होत राहिले पाहिजेत आणि तिच्यातल्या गोष्टी देखील पूर्ण करण्याचा प्रयत्न आपण केला पाहिजे.

४. जग रिस्टार्ट होतंय!

हो हे खरंच आहे जग रिस्टार्ट होतंय. पुर्ण सृष्टीच रिस्टार्ट होतेय. आपल्यावरूनच बघा! जेव्हा आपली सिस्टिम, लोड आल्यावर स्लो होते किंवा काम करायचे बंद करते तेव्हा आपण काय करतो? रिस्टार्ट करतो. हेच कशाला, आपल्या

शरीराचंच उदाहरण घ्या ना. जेव्हा आपलं शरीर आणि मन थकुन जातं तेव्हा आपण काय करतो? आराम करतो. एकदा झोपून उठलं की आपल्याला फ्रेश वाटायला लागतं. हेच तर रिस्टार्ट होणं आहे. कदाचित पुर्ण सृष्टीला सुद्धा याची गरज होतीच. सर्वांचं आयुष्य खुपच बिझी झालं होतं. आपण नक्की कशामागे धावतोय हेच आपल्याला माहित नव्हतं. कुणाला वाटलं असेल माझ्याकडे खूप जास्त पैसे आल्यावर मी सुखी होईन, कुणाला वाटलं असेल मला अजून चांगली नोकरी मिळाल्यावर, मी सुखी होईन, पण लॉकडाऊन ने हे दाखवून दिलं की, आहे तेवढ्या पैशात, सुखसोयींशिवाय सुद्धा आपण चांगलं आयुष्य जगू शकतो.

या लॉकडाऊन मध्ये कितीतरी समुद्रकिनाऱ्यांवर पर्यटक नसल्यामुळे तिथली स्वच्छता बघण्यासारखी होती. कितीतरी ठिकाणी वन्य प्राण्यांचा मुक्त संचार बघायला मिळाला.

कारखाने बंद असल्याने व कारखान्याचे दूषित पाणी गंगेत मिसळत नसल्यामुळे ती शुद्ध झाली. ओझोन चे कवच मोट्या प्रमाणावर रिकव्हर झाले. मुंबई-दिल्ली चे प्रदूषण घटले. रस्त्यांवरील अपघातांचे प्रमाण कमी झाले.

एकंदरीत काय तर निसर्ग स्वतःला दुरुस्त करतोय. तसं पाहिलं तर माणसाला निसर्गासाठी काहीच करायची गरज नाही. त्याच्यामध्ये एवढी ताकद आहे की तो स्वतःला सांभाळू शकतो. फक्त आपण त्याचसाठी काही करू शकलो नाही तरी

त्याला हानी पोहोचेल असे तरी निदान काही करू नये. निदान आता तरी आपण जागरूक राहून निसर्गाला हानी पोहोचेल असे काही करू नये. जास्तीत जास्त

प्रमाणात वृक्षारोपण करावे. जो ऑक्सिजन सहजासहजी मोठ्या प्रमाणावर मिळू शकतो तो विकत घेण्याची वेळ पुन्हा येऊ नये. जास्तीत जास्त ऑक्सिजन देणारी झाडे जसे की तुळस, पिंपळ लावावे.

पिंपळाच्या झाडाचा विस्तार आणि उंची सर्वाधिक असते. तसेच त्याचसोबत धार्मिक भावनाही जोडल्या गेलेल्या आहेत. वैज्ञानिक दृष्टीकोनातूनही पिंपळाचे झाड खूप उपयोगी मानले जाते. सर्वसाधारणपणे झाडे दिवसा ऑक्सिजन आणि रात्री कार्बनडायऑक्साइड सोडतात. वैज्ञानिकांच्या शोधानुसार हे एकमेव असे झाड आहे, जे दिवसरात्र २४ तास ऑक्सिजन देते. या झाडाच्या जवळपास राहणाऱ्या व्यक्तीची प्राणशक्ती वाढते. या झाडाची सावली उन्हाळ्यात थंड आणि हिवाळ्यात गरम राहते. या व्यतिरिक्त या झाडाची पाने, फुले, फळ औषधी गुणांनी भरलेले आहेत.

याबाबरोबरच भारतीय संस्कृती, परंपरा यांमध्ये तुळस महत्त्वाची मानली गेली आहे. तुळशीला धार्मिक, सांस्कृतिक महत्त्व आहे, तेवढेच वैज्ञानिक, शास्त्रीयदृष्ट्या आणि आरोग्याच्या दृष्टीनेही तुळस अत्यंत लाभदायक मानली गेली आहे. तुळशी वृदांवनामुळे आजूबाजूचे वातावरण पवित्र राहते. नकारात्मकतेला थारा राहत नाही. तुळशीचा वास असलेल्या कुटुंबात सदस्य कमी आजारी पडतात.

आरोग्याला उत्तम धन आणि निरोगी काया समृद्धीचे लक्षण मानले गेले आहे. कोरोनाच्या वाढत्या प्रादुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर रोगप्रतिकारक शक्ती वाढवण्यासाठी तुळशीचे सेवन करण्याचा सल्ला दिला जातो.

तुळशीसोबतच कडुलिंब, वड, कोरफड यांसारख्या औषधी वनस्पतींचेही अनन्यसाधारण महत्व आहे. निसर्गात आपल्याला माहितीही नसतील इतक्या अगणित औषधी आणि उपयोगी वनस्पती उपलब्ध आहेत. तरीपण आपल्याला जेवढे शक्य होईल तेवढी माहिती घेऊन त्यांचे संवर्धन करणे गरजेचे आहे.

आपण कधी आजारी असलो की हॉस्पिटल मध्ये ऍडमिट करून विश्रांती घायला सांगतात, तसंच आता निसर्गाला देखील विश्रांतीची गरज होती. आता पुढे शुद्ध निसर्ग आपली वाट पाहतो आहे.

५. चला आनंद Unlock करूया

कोरोना ने खऱ्या अर्थाने माणसाला जगायला शिकवलं असं म्हटलं तर ते वावगं ठरणार नाही असं मला वाटतं. अचानक तो अनपेक्षितपणे आला, त्याने सगळीकडे हाहाःकार माजवला. सगळे

व्यवहार बंद पाडले, हे जरी खरे असलेले तरी तो जाताना खुप काही देऊन जातोय. त्याने जगण्याला एक नवीन दृष्टिकोन दिलाय. आपल्याला स्वतःबद्दल, आयुष्याबद्दल विचार करायला ब्रेक दिला. आपण भौतिक सुखामागे कितीही धावलो तरी शेवटी अन्न, वस्त्र, निवारा याच मूलभूत गरज असून पैशांपेक्षा आरोग्य कितीतरी महत्वाचे आहे हे त्याने दाखवून दिले, कारण सगळ्यांनीच या काळात आपण निरोगी कसे राहू याकडे प्राथमिकतेने लक्ष दिले.

या काळात Social Distancing ला महत्व आले. कोरोना गेल्यावरही ते कायम राहणार आहे, कारण आता नकारात्मक गोष्टींपासून distance ठेवण्याची गरज आहे. त्याच्यापासून बचाव करण्यासाठी लॉकडाऊन करावे लागले पण

आनंद अनलॉक कसा करायचा हे त्याने शिकवले. आपल्यातली सकारात्मकता कधीही कमी होऊ देऊ नका.

या वर्षाच्या सुरवातीला पूर परिस्थिती, त्यानंतर कोरोना, त्याचे सावट आहेच अजून तोपर्यंत परतीचा पाऊस आला. आपत्तीची साखळीच जणूकाही चालू आहे. यात सर्वात जास्त कोण होरपळून निघाले असेल तर तो आहे शेतकरी. त्याच्या सहनशक्तीची परीक्षाच सुरु आहे असे वाटत आहे. एकामागून एक येणाऱ्या संकटांनी त्याच्यापुढे अगणित प्रश्न उभे केले असले तरी तो नेटाने उभा आहे. या काळात खऱ्या अर्थाने शेतकऱ्याची किंमत सगळ्यांना कळली. सगळी कामे बंद असली तरी फळे, भाजीपाला, दूध यांसारख्या जीवनावश्यक वस्तू पुरवण्याचे काम शेतकऱ्यांनीच केले. त्याला सुद्धा या कठीण परिस्थितीला सामोरे जाताना खूप जास्त त्रास झाला असणार. आधीच कोरोना मुळे बाजारपेठ बंद. त्यामुळे शेतमाल मोठ्या प्रमाणावर पडून राहिला, त्यात परतीच्या पावसानेसुद्धा नंतर खूप नुकसान झाले. अशा परिस्थिती खचून न जाता त्याने त्याचे काम अविरतपणे चालू ठेवले. कोरोना मुळे “गड्या आपला गाव बरा” असे म्हणण्याची वेळ बहुधा सर्वांवरच आली. डॉक्टर्स, सफाई कर्मचारी, पोलीस यांसारख्या कोविड योध्यांनी आपल्या

जीवाची पर्वा न करता अत्यंत प्रामाणिकपणे या काळात आपले कर्तव्य बजावले.
ठिकठिकाणी माणुसकीचे दर्शन घडले.

या काळात कितीतरी कारखाने बंद पडले होते पण त्यांनी मास्क, सॅनीटायझर,
यांचे उत्पादन चालू करून अर्थकारण तर सुरु केलेच पण यामुळे ज्या गोष्टींचा
तुटवडा भासत होता त्या मुबलक प्रमाणात उपलब्ध झाल्या. संकटाचे संधीत
रूपांतर करावे म्हणतात हे हेच!

या वर्षी अवघ्या महाराष्ट्राची परंपरा
असलेली वारी सुद्धा मोजक्याच
वारकऱ्यात पार पडली. ईच्छा असूनसुद्धा
विठुरायाच्या भेटीला जाता आले नाही.
त्यामुळे सर्वच वारकऱ्यांना खूप वाईट
वाटले असणार. पण बाहेरची कोरोनाची
परिस्थिती आणि त्याला खंबीरपणे तोंड
देणारे कोविड योध्ये पहिले की मनात एक

प्रश्न येतो. तो असा की खरंच देव याहून वेगळा असतो का? बाहेर इतकी गंभीर
परिस्थिती असताना तो एका जागी बसून राहणार आहे का? आपले प्रिय वारकरी

आपल्यापर्यंत यंदा येऊ शकणार नाहीत. मग आपणच त्यांच्या भेटीला जावे म्हणून तोही कोरोना योध्यांच्या रूपात आपल्याला भेटला नसेल कशावरून? देवातला माणूस कसा असतो माहित नाही पण या काळात माणसातला देव मात्र दिसला. कधी रस्त्यावर भुकेल्या जीवांना अन्न पुरवताना, कधी हॉस्पिटल्स मध्ये रुग्णांचा इलाज करताना, कधी पोलिसांच्या रूपात, कधी लॉकडाऊनचे नियम मोडले म्हणून योग्य करण्याची शिक्षा देताना! कित्येक ठिकाणी अनेक लोकांनी स्वतः पुढाकार घेऊन गरजू लोकांना अन्न पुरविण्यापासून ते त्यांची राहण्याची सोय तसेच त्यांच्या गावी पोचण्याची सोय करेपर्यंत मदत केली.

त्यामुळे मला वाटतं की, जर या इतक्या गंभीर परिस्थितीत इतकं चांगलं घडू शकतं तर कोरोना गेल्यावरसुद्धा घडू शकतंच की! आपण आपला आनंद, निस्वार्थी भावना, प्रेम, गरजूंना मदत करण्याची वृत्ती, तसेच नकारात्मक गोष्टींपासून डिस्टेंसिंग या गोष्टी करूच शकतो. या काळात ज्या लोकांचा रोजगार बुडाला, कठीण परिस्थितीचा सामना करावा लागला तर कित्येक लोकांनी बऱ्याच नवीन गोष्टीदेखील चालू केल्या. परिस्थितीवर मात करून आपले अस्तित्व निर्माण केले.

कोरोनाशी लढायचे असेल तर तुमची रोगप्रतिकारक शक्ती ही चांगली असायला हवी. नियमित सकस आहार, व्यायाम, योग आणि चांगली झोप या

सगळ्या गोष्टी खूप आवश्यक आहेत. एव्हाना आपल्याला कोरोना कसा होतो, त्याची लक्षणे, बचावाचे उपाय, या सगळ्या गोष्टींची प्रसारमाध्यमे, वर्तमानपत्र, सोशल मीडिया यावरती सतत बघुन, ऐकुन, वाचुन चांगलीच उजळणी झाली असेल.

कधी कधी असंही वाटतं की, आपल्यातली सकारात्मकता इतकी असावी की उद्या कोरोना समोर आला तरी आपण म्हणु,

प्रिय कोरोना,

ये. बस. २ दिवस पाहुणचार घे आणि जा. आमच्याकडे अशी रीत आहे की, शत्रू जरी घरी पाहुणा म्हणून आला तरी, आम्ही भारतीय लोक त्याचा “अतिथी देवो भवः” म्हणून पाहुणचार करतो, पण तोच अतिथी त्रासदायक ठरू लागला तर त्याला तितक्याच सन्मानाने परत कसे पाठवायचे हेही आम्हाला चांगलेच माहिती आहे, कारण आमची प्रतिकारशक्ती अप्रतिम आहे. आमच्यातली सकारात्मक ऊर्जा प्रचंड आहे. आमच्या मातीने हे गुण उपजतच आम्हाला दिलेले आहेत. आमचा इतिहास सुद्धा हेच सांगतो की, आम्ही नकारात्मक गोष्टी, लोक किंवा ऊर्जा जास्त दिवस टिकू देत नाही. आम्ही कुठल्याही परिस्थितीचा सामना करण्यासाठी एकजूट आणि खंबीर आहोत. तेव्हा लवकरात लवकर जाण्याची तयारी कर. तू इथं जास्त दिवस तग धरू शकणार नाही. म्हणतात ना, एखाद्या ठिकाणचा जास्त काळ पाहुणचार घेतला की महत्व कमी होतं. तसंच काहीस झालाय तुझं ! ४, ५ महिन्यांपूर्वी तू नवीन नवीन आला होतास तेव्हा तुला जितकं महत्व होत तेवढं आता राहिलेलं नाही. आता तुझा विषय सुद्धा कोणी काढत नाही. प्रत्येकजण पुन्हा आपल्या आयुष्यात मग्न झालाय. तुझ्यामुळे ज्यांच्यावर उपासमारीची वेळ आली, रोजगार बुडाले, अपघात झाले, आजारी पडले ते लोक आता पुन्हा नव्या उमेदीने कामाला लागले आहेत. आता तू राहिला काय किंवा गेला काय! कुणाला काहीच फरक पडत नाही. लोक पुन्हा एकदा आपलं आयुष्य पूर्ववत करण्याच्या तयारीत आहेत. तेव्हा निघायला तयार हो !

तुझे हितचिंतक !

मला वाटतं, अडचणी या प्रत्येकाच्या आयुष्याचा एक भाग असतात. ते आपण जिवंत असल्याचे लक्षण आहे. कोणत्या गोष्टीला किती महत्व द्यायचे हे समजले की सगळे प्रश्न आपोआप सोपे होतात. केवळ एक जागतिक महामारी, आजार आणि लॉकडाऊन या गोष्टी बाजूला ठेवल्या तर खरंच खूप काही सकारात्मक गोष्टी घडून आल्या.

या सर्व कारणांमुळे २०२० हे वर्ष जर आपल्या सर्वांच्या दृष्टिकोनातून समस्यांचे वर्ष असेल, ज्यामध्ये आपल्याला पूर, कोरोना, परतीच्या पावसाने घातलेलं थैमान, यासारख्या

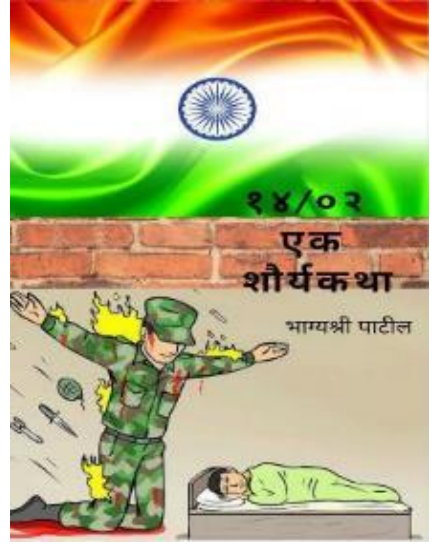
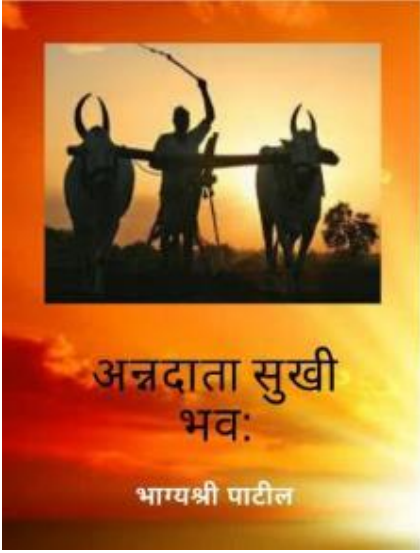

नैसर्गिक आपत्तींना सामोरे लागले असेल, तर जरा थांबा. थोडा विचार करा, कारण हा एक ऐतिहासिक क्षण आहे, ज्यामध्ये जगाला ब्रेक मिळून ते रिस्टार्ट होतंय. त्यामुळे आपणही या क्षणाचे साक्षीदार होऊया. आपणही हा बदल स्वीकारूया. आपल्यालाही एक नवीन आयुष्य जगायला मिळत आहे ते स्वीकारून, जे काही आत्तापर्यंत करायचे राहून गेले असेल ते पूर्ण करूया. प्रत्येक दिवस म्हणजे देवाने नवीन काहीतरी करायला दिलेली संधी असा जगूया. येणाऱ्या

प्रत्येक दिवसाचे स्वागत प्रेमाने, पूर्ण ऊर्जेने, सकारात्मकतेने आणि ध्येयपूर्तीच्या विचाराने करूया. अशी संधी आपल्याला मिळतेय म्हणजे आपण खरंच नशीबवान आहोत.

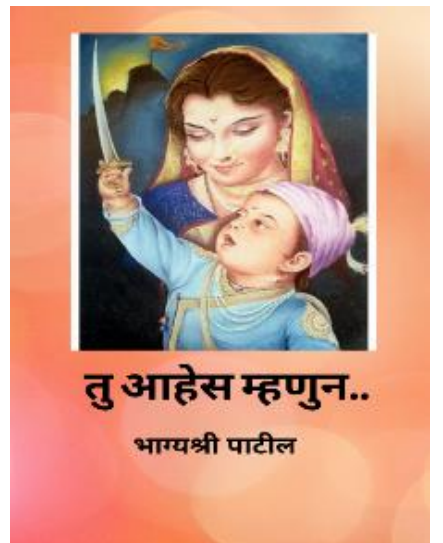
वर्ष २०२० बदल “Can we uninstall 2020? This version has virus in it!” अशी काही उपहासात्मक वाक्ये वाचनात आली. तर त्याचे उत्तर असे की, हे एक वेगळे आणि खास Version आहे. याने सिस्टिम रिस्टार्ट केलीय. म्हणूनच २०२० हे वर्ष आपल्या स्मृतींमध्ये एका सुंदर बदलाचे वर्ष म्हणून save करूया.

परमेश्वर सर्वाना सुखी, निरोगी ठेवो हीच सदिच्छा 😊

भाग्यश्री पाटील यांची ई साहित्यतर्फे प्रकाशित चारही पुस्तके सामाजिक विषयांवरील होती. किसान, जवान, विद्यार्थी व महिला या विषयांवरील ती पुस्तके खुप गाजली. त्यांना वाचकांकडून अतिशय उत्तम प्रतिसाद मिळाला. आपण सोबतच्या कव्हर्सवर क्लिक करून ती वाचू शकाल.

फक्त एक क्लिक आणि पुस्तक ओपन

ई साहित्य प्रतिष्ठानचं हे तेरावं वर्ष.
भाग्यश्री पाटील यांचं ई साहित्यवरचं हे पाचवं पुस्तक.

प्रा. भाग्यश्री पाटील या इंजिनियरिंग कॉलेजमधील प्राध्यापिका. पण त्यांच्या सामाजिक जाणिवेने त्यांना स्वस्थ बसू देत नाहीत. आपल्या समाजाला योग्य वळण लागावे यासाठी त्या लिहितात. त्यांचे भाषेवरील प्रभुत्व आणि आपले मुद्दे वाचकांच्या हृदयात पेरण्याची त्यांची हातोटी यामुळे त्यांची पुस्तके वाचनीय बनतात. अनेक तरूण लेखक छान लिहित आहेत. पण त्यांची पुस्तके प्रकाशित करायला प्रकाशक धजावत नाहीत. त्यांचे नाव प्रसिद्ध नसल्यामुळे त्यांच्या पुस्तकविक्रीबद्दल प्रकाशक साशंक असतात. जर या लेखकांची पुस्तके वाचकांसमोर आलीच नाहीत तर त्यांचे नांव प्रसिद्ध होणार कसे? या दुष्टचक्रातून अनेक तरूण लेखकांच्या पिढ्या बरबाद झाल्या.

आता नेटवर नवलेखकांना वाचकांपर्यंत पोहोचवण्याचे काम अनेक संस्था करत आहेत. ई साहित्य प्रतिष्ठान त्यातील एक. ५ लाखांहून अधिक वाचकांपर्यंत या नवीन लेखकांना नेण्याचे काम ही संस्था करते. पूर्ण विनामूल्य. लेखकांनाही कोणताही खर्च नाही. भविष्य काळात लेखकांना भरघोस मानधन देण्यासाठी ई साहित्यची इच्छा आहे. नवीन उत्कृष्ट लेखक ई साहित्याकडे वळत आहेत. त्यांना प्रतिसादही मिळतो. कुणाला भरघोस स्तुती तर काहींच्या वाट्याला टीकाही येते. या टीकेला positively घेऊन हे लेखक आपला कस वाढवत नेतात. सुरूची नाईक, प्रफुल शेजव, भाग्यश्री पाटील, कोमल मानकर, सुरज गाताडे, अनूप साळगावकर, बाळासाहेब शिंपी, चंदन विचारे, सौरभ वागळे, यशराज पारखी, चंद्रशेखर सावंत, संयम बागायतकर, ओंकार झांजे, पंकज घारे, विनायक पोतदार, चंद्रकांत शिंदे, निरंजन कुलकर्णी, चारुलता विसपुते, कार्तिक हजारे, गणेश सानप, मनोज चापके, महेश जाधव, मनोज गिरसे, मृदुला पाटील, निलेश देसाई, सनहा पठाण, संजय बनसोडे, संजय येरणे, शंतनू पाठक, श्रेणिक सरडे, शुभम रोकडे, सुधाकर तळवडेकर, दिप्ती काबाडे, भूपेश कुंभार, सोनाली सामंत, केतकी शहा, विनिता देशपांडे, सौरभ कोरगांवकर, मिलिंद कुलकर्णी, शुभम पाटील, आशिष कर्ले, सुरेंद्र पाथरकर, प्रीती सावंत दळवी, निमिष सोनार, उमा कोल्हे, गणेश ढोले, सचिन तोडकर, महेश पाठाडे, अभिजीत पैठणपगारे, कार्तिक हजारे, किरण दशमुखे, जगदिश खांदेवाले, माधुरी नाईक, विशाल दळवी, गौरी कुलकर्णी, जितेश उबाळे, प्रितम साळुंखे, स्वीटी महाले, अंबरीश गुरव, अविनाश जामदार, गौरव नायगांवकर, प्रणिता ठाकूर, अनिल पिसे, अनामिका बोरकर, पवन सोनावणे, राजेंद्र शेलके, पुर्वा राउत, धनंजय कलमष्टे, वैभव तांबटकर असे अनेक तरूण लेखक सातत्यपूर्ण लेखन करत आहेत.

मराठीत हौशी लेखकांची कमी कधीच नव्हती. आता हौसेच्या वरच्या पायरीवरचे, लेखनाकडे गंभीरपणे पहाणारे, आपल्या लेखनाला पैलू पाडण्याकडे लक्ष देणारे तरूण लेखक येत आहेत. ही नवीन लेखकांची फ़ौज मराठी भाषेला नवीन प्रकाशमान जगात स्थान मिळवून देतील. त्यांच्या साहित्याच्या प्रकाशाला उजाळा मिळो. वाचकांना आनंद मिळो. मराठीची भरभराट होवो. जगातील सर्वोत्कृष्ट साहित्यिक प्रसवणारी भाषा म्हणून मराठीची ओळख जगाला होवो. या सर्वात ई साहित्याचाही खारीचा वाटा असेल हा आनंद. या यशात ई लेखकांचा सिंहाचा वाटा असेल याचा अभिमान.

बस्स. अजून काय पाहिजे?

